

VADÁSZ- ÉS VERSENYLAP.

Péntek, sept. 30.

27. sz.

Harmadik évfolyam 1859.

Lótenyésztés és verseny.

(Vége.)

Az egyes kanczák utáni tenyésztés nehézségeinek elhallgatásával — vérmes reményeim daczára sem akarom magamat vagy olvasóimat ámitani; ez úton kivált a kezdet nehéz. A fő akadályok, mellyekkel megbirkoznunk kell, következők:

1. A jó telivér csődörök csekély száma, melly miatt egyes kanczák tulajdonosai legtöbb vidéken nem is tudnák ezeket hol hágatni; holott még az volna szükséges, hogy több jó csődör közül kanczájuk számára azt választhassák, melly ennek caeteris partibus legjobban megfelel.

2. A nehézség jó telivér anyakanczákat vehetni.

3. A versenyügy csekély virágzata, melly a tenyésztésre általánosan gyakorlott befolyáson kívül, a telivércsikó-tenyésztőt a nyerhető díjak tetemes hasznával kecsegteti; annak pedig, ki a pálya esélyeibe elegyedni nem akar, tenyésztménye jó ároni elkeltét biztosítja.

A csődörök száma napról napra nő és növekedni fog, ezt már a tapasztalás is tanúsítja. Erre igen üdvös segély a kisbéri méneknek az állam által árverés útján szokásos eladatása; csupán az volna kívánatos még, ha az állam minden telivér csikait a közönség kezébe juttatná; különösen, ha kanczacsikái volnának eladók, a második ponton t. i. az anyakanczák vételének nehézségén tetemesen segítve lenne.

Sehol sem fogta fel jobban a kormány, mint Franciaországban, azon módokat, melyek a lótenyésztést költségzsaporítás nélkül mozdítják elő. Ezt a kevés év lefolytával elért bámulatos mérvű eredmény legjobban tanúsítja.

A francia állam, miután hosszú évek során folytatott saját beltenyésztése nem sikerült, látva, hogy a lovak száma és minősége az országban napról napra csökken, lassankint minden ménesét feloszlata s aztán szakértő agenseket küldött Angliába, kik szüntelen fürkészve, minden megkapható jó mént megvettek s folyvást megvesznek. Ez úton néhány év alatt képes lón alig pár százezer forinton 1500 csödörnél többet összeszedni, melyeknek majd egy harmada telivér s ezek közt számos első rendű, minőnél Angliában sincs becsesebb.

Ezek, olcsó áron hágnak bár, tartásuk költségeit mégis majdnem kizárólag a hágatási díjak fedezik. Ezenkívül az állam a nagy közönség érdekét számos és nagy versenydíjakkal serkentette fel, annyira, hogy ennek folytán a legjobb telivér kanczáknak napról napra nagyobb száma jött át a csatornán. A francia versenypálya alig tíz év lefolyta alatt annyira emelkedett, hogy már most évenként több francia telivér lép az angol gyepre s gyakran igen jó sikerrel. A continensen velük szembeállni már senki sem mer; mit az is tanúsít, hogy a tenyésztéssel és versenynyel már sokkal régebben foglalkozó németek a baden-badeni gyepre alig küldenek lovat.

A francia félvér lovak nem kevésbé javulnak; Párisban akármeny-nyi belföldön nevelt első rendű kocsilovat láthatunk, mellynél szebbet Angliában is hiába keresnénk. Egyébiránt a francziák ügyén a közelfekvő hatalmas angol concurrentia is lendített, melly őket erejük megfeszítésére ösztönzi, ha nem akarják minden magasabb díjaikat angolok által bezsebelve látni. Ezenkívül a szomszédság következtében minden egyes kanczát vagy csikót venni akaró könnyű szerrel önmaga rándulhatott át Angliába, saját és lova uti költségére felét sem lévén kénytelen költeni annak, mit nekünk kellene költeni.

Pár év előtt több jeles sportsmanünk, a jó telivér kanczák hiányát érezve, Benson idomárt Angliába küldötte, tizenkét vemhes kancza vételével bizván meg őt. Az eredmény nem felelt meg egészen a célnak. Ennek oka először már az, hogy idomár ritkán szakértő a tenyészanyag bírálatában (bár Bensont ez ügyben köztük még legjobbnak vélem); ezenkívül 12 kanczát egy napról a másikra összevásárolni az ollyannak, ki

magát elébb körül sem nézhette s csak versenyösszeköttetésben áll, még Angliában is lehetlen, kivált ha darabjára csak 1200 forintot költhet. Esetleg lehet ugyan ezen az áron, sőt talán még olcsóbban is venni egyes kanczát; de épen csak esetleg jó kipróbált kanczát (ollyanról, mellynek esikai pályán már győztek, nem is szólva) azon az áron nem igen lehet találni. Gondoljuk meg csak, hogy az elsőbb rendü csődörök Angliában 20—30—40 fontért hágnak! — A kanczák végre megjövéen, minden részvényes annak volt kitéve, hogy a 12 kancza közül sorshúzás útján épen az jusson reá, melly neki legkevésbé tetszett.

Czélszerűbbnek vélném, ha bizonyos számú urak (de itt csak nagyobb számot értek), kiknek mindegyike egy vagy két kanczát akarna venni, társasággá alakulva bizonyos tőkét tennének össze. E közös pénztár költségén szakértő egyén küldetnék Angliába, ki ott addig a meddig szükséges, körutat tenne, a kitűzött számú kanczákat összevenné s ha számuk nagy, több osztályban, a mint épen kaphatta, kiküldené. Haza érve, ezek árverés alá kerülnének, hol minden részvényes saját izlése és erszényéhez képest a neki legjobban tetszőt venné meg. A közös pénztár aztán a nyereséget vagy a veszteséget in solidum osztaná.

A verseny emelkedését a czélszerűségéről elterjedt meggyőződés s az általános részvét bizonyítja: emelkedésével egyszersmind örömmel láthatjuk, hogy az ügy iránti nézetek napról napra tisztúlnak. Különösen enyészik a külföldi concurrentiától való félelem s az e részbeni ellenszenv. Miként is bírálhatnók meg lovaink becsét, ha ezek csak egymás ellen futnának? A nyertes minősége csak azt bizonyítaná, hogy a többi még rosszabb nála s tulajdonosa e híresnek vélt állat után nagy reményekkel tenyésztve, mindig tovább és tovább járna tévuton. Nem mondom, hogy kizárólag belföldi lovakra semmi díj se legyen, de ezeket (legalább Pesten) tisztán ivadékversenyekre szánnám, millyenekké a nemzeti és a hazafidij nem sokára lesznek. Legyen ugyan gondunk a versenyek számának lehető szaporítására, de csak úgy, hogy a díjak értéke számuk által ne csonkúljon, sőt ellenben inkább többet forrasszunk egybe, hogy jó magas díjaink legyenek, mert jó lónak egy díjban kell árát meglenie; gyér számú versenyein a ló kisebb díjakkal nem fizetheti ki magát, mert nem futhat tizszer három nap alatt. Handicapok, Sweepstakek, vigaszversenyek, tiszteletdíjak mulatságosak, czélszerűek, sőt szükségesek, de a nagy díjakat nem pótolhatják.

Azért, ha akarjuk, hogy a versenypálya a lótenyésztést sikeresen

előmozditsa, mindig azon elvből kell kiindulnunk, hogy a jó ló sokat nyerjen, a rossz pedig semmit.

Magas díjak nélkül nem hozat senki becses versenylovat s a külföldi nem küldi be sajátját, e concurrentiát pedig minden módon elé kell idéznünk. Igaz, hogy kár ha legszebb díjainkat külföldiek viszik el orrunk elöl, de e bajon nem segítünk sikeresen, ha a külföldi lovakat vagy közvetlenül, vagy magasb teher által közvetve kizárjuk; hanem segítünk úgy, ha mi a külföldnél jobb lovakat nevelünk. Ezen elvek azonban csak nagy versenyre, minő eddigelé nálunk csak a pesti, alkalmazhatók szigorúan; kisebb gyeppek alakításánál más érdekek is veendőek tekintetbe.

Valamint egy államban, hol a népiskolák elhanyagolva maradnak, a közmiveltséget pár egyetem s pár híres tudós csak kevéssé segíti elő: úgy áll az arány a versenynyel is. Minél számosabb a megyei — habár csekély pénzsegéllyel ellátott kisebb pálya: az ügyre nézve annál üdvösebb. Ezek teszik a sportot népszerűvé, általánossá s más uton ugyanazon közös eredmény felé működnek. Nagy versenyen főtényező a ló, kisszebben a közönség. Amazoknál, mint főnebb láttuk, a versenyszakok száma egyes magas díjakat nem pótol; itt megfordítva, az úgy is ritkán tetemes pénzösszegeből alakított egyes nagyobb díj, a több csekélyebb hiányát nem pótolná, mert kevesebb érdeket s részvétet gerjesztene. Itt a díjfeltételek meghatározásánál mindenekelőtt arra kell figyelnünk, hogy minél több pályázót szerezzünk. Azért, ha nagy versenyhelyeken a csekély tételeket nem pártolom, mert ott többnyire olly lovak jelennek meg, mellyeknek tulajdonosai a tét magasságát ép olly kevéssé érzik meg, mint a nagyba játszó a magas kártyapénzt: úgy viszont fiókpályákon a tételek igen is mérséklendők, különben könnyen elriaszthatnánk sok szerényebb sportsmant, ki saját nevelésü vagy általa idomitott lovát csekélyebb tétellel hajlandó volna beírni és szerényebb díjjal is beérné, inkább magában a sportban s a győzelem örömeiben keresvén meglegedést, mint a díj pénzértékében. E versenyek, habár nem is nyújtják mindig a tenyészanyag s a ló becsének szigorú mérvét és birálatát s tulajdonosa tőlük ezt nem is várja: de kimutatják a győztes ló egyéni jó tulajdonait, ennek magasb árt biztosítanak, a ménestulajdonosnak hirt szereznek s végre — a nagy közönséget a jobb nevelés, tartás és idomítás hasznára figyelmeztetik.

P. P.

Néhány szó a ló körüli egyszerű bánásmódról.

Nem meritem a természetrajzból sem a történelemből e cikket, hanemabból, a mit legszükségesebbnek vélek; t. i. miként bánjunk a lóval, e kitünően jeles állattal az istállóban s miként rendezzünk el mindent úgy, hogy e sokat fáradó munkások lakhelye kényelmük és egészségük igényeinek megfeleljen.

A természetrajzban meg van a lónak a maga érdemeihez mért állása s mindenestre méltó volna ez állapot — legalább csekély nézetem szerint — arra, hogy az oroszlányt detronizálva, az állatkirályi pálczát nékie nyujtsuk. A történelem szintén megadta a lónak helyét lapjain, s nem találta érdemtelennek, az állatvilág e harezias fajának több példányát, mellyek a történetek és események forduló pontjain a háborúkban mindig olly nagy szerepet játszottak — feljegyezni.

Nem volna azt tartom hálátlan munka, ha lóra termett nemzetünk valamelyik avatott fia, a tudomány e két részéből a lóra vonatkozókat kiszemelné s rövid értekezésekbe foglaltan a „Vadász és Versenylap“ olvasóit ezeknek közlésével gyönyörködtetné. Mindenesetre elsőseget érdemelne ezen értekezésekben a lónak tüzetes vizsgálása és leírása természetrajzi tekintetben, mellyben azután élénk szavakkal volna szükséges bizonyítani, hogy ha lovainktól sokat kívánunk, azok szükségleteinek kielégítésére is nagy gondot kell fordítanunk. Örömmel tapasztaltam, hogy hazánk főurainak istállóiban a lovakra a legdicséretreméltóbb, s méltánylást tanusító gond fordítottatik; de ezekben majdnem kizárólag az angol, meklenburgi s arab ritka példányok állanak, míg a középrendnél, melly inkább a kevésbé költséges magyar fajt tartja s neveli, czélszerűtlen elhelyezést, elhanyagolást s rendetlenséget kelle látnom. Ha az istálló helyes kiállítás, felszerelése és rendben tartása nagy költségekkel járna, ezen gondatlanságot megfoghatónak tartanám, mert tudom, hogy igen sokan azon ferde nézetben vannak, miszerint ha a lovat egyszer megvették, arra többé se gondot se pénzt fordítani nem kell; s nem gondolják meg, hogy a gyógykovács évi számadása sokkal rövidebb lenne, ha annak idején a ló fentartására néhány forintot költve, az elhanyagolás által támadott bajt megelőzték vagy hamarább elmellőzték volna.

De az sem költségbe sem fáradságba nem kerül s csupán némelly észszerű szabálynak — mellyeket leírni szándékom — szigorú követésén alapszik; sajnos, hogy e szabályok, bár mindennapiak s magukban véve csekélyek, többnyire könnyelműen és gondatlanul elvettetnek s tekintetbe sem jönnek.

Hogy magyar lófajunk jelenleg olly silány, miszerint már majdnem azt mondhatjuk róla, hogy nincs is, azt semmi egyébnek mint e gondatlanságok hosszú sorának köszönhetjük. A lóra rendkívüli s minden más állatnál nagyobb gondot kell fordítani; de e gondot nálunk a lóra csak azok fordítják, kik vagy lókedvelők vagy lókereskedők. A kevésbé tehetős földesuraknál s közbirtokosoknál a ló csak úgy van tekintve, mintha — közmondásként — volna is nem is. Igen, mert mikor be van fogva, nagyon is meg kell mutatnia hogy csakugyan „van“, — ha pedig az istállóban

áll, vagy etetés ideje következik, majdnem úgy bánnak szegénnyel, mint ollyfélével a mi „nincs.“

Nem tudom melly oldalajtón szivárgott át nemzetünk jellemébe a szokás (de elég sajnós, hogy nagyon is be van véve) a lovakkal kimélet és szeretet nélkül banni. Szeretet mondom, mert hogy a hasznos állatot szeressük, ha csak annyira is mint valamely jó eledelt, szép ruhát stb. az a természet követelése, sa ki az ilyen, az emberek javára minden perezben szolgáló állatot nem szereti, alig hiszem, hogy felebarátját s tulajdon emberi méltóságát szeretné; minthogy az, ki még a természet által reá szabott kötelességeit sem teljesíti, e méltóságát nemcsak hogy nem szeretheti, de még nem is ismerheti.

A lóhozi szeretet nem csupán, vagy inkább épen nem abban áll, hogy azt simogassuk, neki talán czukrot, kenyeret és hizelgő neveket adjunk, hanem hogy azt kiméljük, szenvedések és az elemek ellen megóvjuk s észszerű bánásmóddal a mi hasznunkra fordított életén könnyíteni s azt megtartani törekedjünk. De e törekvések az embernél inkább szellemi szempontból kiindulók s ne önzők legyenek, hogy általuk ne csak a magunk hasznára s ennek előmozdítására czélozzunk, hanem meggondoljuk, vagy legalább hitessük el magunkkal, hogy a lovat is a természet nem csak a mi kedvünkért szenvedni és nyomorogni rendelte e földre, hanem azért is, hogy az életet s annak gyönyöreit, a menyinyiben ez egy állatnak lehetséges, élvezze.

Lehetne hosszas felolvasásokat tartani e tárgy felett; de meg vagyok győződve, hogy feltétem jobban sikertüend, ha a czél elérésére bebizonyítom, miszerint csak önmagának árt az, ki lovaira kevés ügyeletet fordítván, irántuk csekély kimélettel viseltetvén, azokat elhanyagolja, zaklatja. S végül is ez esetben szentesítheti a czél az eszközt, ha ez utóbbi az előbbinek elérésére vagy csak megközelítésére is szolgált.

Régi időkben szégyennek tekintették s még mostis annak tekinthető, — ha valaki tunyaság által elhanyagolt lovon ült vagy kocsizott, nem mondom sovány lovon, mert van sok ló, mely túlbuzgóságból annyira megizzasztja magát, hogy minden fölösleges nedvei elpárolognak s így mindig sovány külsejű, és ha sikerül is azt igen gondos vigyázattal és kevés fásasztással kissé húshoz juttatni, e hús hirtelen, néhány nap alatt tökéletesen lefogy róla, a mint egyszer-kétszer az azt korlátok között és mérsékelt tevékenységben tartó szigor enged vagy megszünik. De az ilyen lónak a soványság keveset vagy semmitsem árt, mert többnyire jó étvágyu s egészséges gyomrú levén, az eledelnek fönmaradt tápláló részei idegeinek ruganyosítására s a testnek erősítésére fordulnak. De „többnyire“ csak, és nem mindig, mert sok ló túlhevesség által egészen is elgyöngül.

Hogy a lóra otthon viselnek-e gondot, azt annak külszinéről, egész lényéről a lóismerő egy pillanattal leolvashatja. A gondatlanul tartottnak szemei többnyire tisztátalanok, mit a poros és gözzel telt istálló, etetés előtt ki nem tisztított zab, penészes pudvás széna, nagy megeröltetés és a szemeknek hideg vízzel meg nem mosása okoz. A szürkék egész testükön, a kesék, hókák stb. fehér foltjaikon tisztátalan sárgavörös színt viselnek, mi a nedves és régi alomszalmáról ragadt reájok, és

le nem tisztított. A feketéknek s pejeknek nincs tiszta, fényes, hanem portól ellepett halovány szőrük, körmeiken régi sárfoltok s repedezések láthatók, térdeiken, csipeiken s egyéb helyeken a szőr vagy le van verve, vagy lekoptatva, farkaik és sörényeik bonyolultak és serkések. Milly kellemetlen hatást idéz elő az ilyen lónak látása az emberben, azt csak az tudhatja, ki maga is lóismerő vagy lókedvelő, de milly káros a lovaknak ilyféle állapotban tartása a zsebre nézve is, azt mindenki tudhatná, bár igen sokan nem tudják, s ép azért is nem törődnek lovaik állapotával, azt gondolván: hogy rendes kezelés mellett is csak olly hamar romlanak és vesznek el ez állatok, mint anélkül. Ha pedig az ember kiméletről, könyörületességéről és béketűréről beszél s a ló mellett szószólókép lép fel: azt a feleletet kapja többnyire: hogy fáradjon és izzadjon hisz azért „ló“, ha komotizálni akar legyen p elég nagy a feje.“

A rendesen és tisztán tartott ló erősebb, egészségesebb, tartósabb és szebb is annál, a melly elhanyagoltatik, s ez utóbbinál a gondatlanság önmagát szokta mindig büntetni.

Ezen rövid előzmények után tehát térjünk át leírására azon külömségnek, melly a rendes kezelést, a lomha és gondatlan bánásmódtól elválasztja.

Az istálló mindenek előtt legyen tiszta, azaz minden ganéj és vizelet abból minél hamarabb takaríttassék ki, por, piszok és pókhálók távolíttassanak el. Az istállók építéséről elég legyen csak annyit mondanunk, hogy azok sem szerfelett magasak, a téli hideg miatt, sem alacsonyak a nyári hőség miatt ne legyenek; ajtók, ablakok és szelelő lyukak olly viszonyban álljanak egymáshoz, hogy azokon tetszésünk szerint mindig könnyen és rögtön friss levegőt eresztessünk át. A szénasárogya ne legyen módon túl magas, és annak egyes redői olly távolra essenek egymástól, hogy közöttük a ló orra könnyen átférjen, a jászlok arányos magasságúak, tágságúak és simára gyalultak legyenek. A padolat elől kissé emeltebb lehet, de csak azért, és csak annyira, hogy a mén vagy herélt lovak vizelete, melly inkább előre esik, visszafolyhasson. A közoszlopok szilárdul illesztessenek a földbe, s olly távolra legyenek egymástól, hogy mindenik lónak állásul egyegy ölnyi széles tér jusson. A választó közfák mozoghatóan függjenek s igen czélszerű ezeket valamint az oszlopokat is — ha kevés költséggel akarunk rendet szerezni — egyszerű zsúpszalmával csinosan befonatni s a falak mellé is zsúpgyékényeket akasztani, mi által a lovat sértésektől s a fal hidegségétől egyformán megóvjuk.

A kötőfékszarak ne köttessenek a czélszerűtlenül e végből a jászlokba vert vasgyűrűkbe, hanem jobb a jászlokba lyukakat furni, a köteleket azokon áthúzni s a lyuk alsó részén vagy erős csomó, vagy pedig azokra függesztett csekély súlyú fagolyók által megerősíteni. Minden vasszeg, karika, gamó stb. a ló közeléből távolíttassék el. Ha a lóistálló padlásán netán gabona tartatnék, e padlás allját enyves földdel kell bemázoltatni, nehogy a por s a gabna aláhulljon s a ló szemeit bántsa, szőrét ellepje.

A mi a ló eledelét illeti, az mindig egészséges, meg nem romlott takarmányból álljon. A jó széna vékony és rövid szárú, halovány zöld színű virágokkal telt,

és kellemes illatu. Az új szénát october előtt nem tanácsos a lónak adni, valamint fris zöld takarmányt sem, mert az vagy igen sűrű vért, vagy hasmenést okoz.

Sokat fáradó lónak elég egy etetésre 4—4½ font széna, és 2—2½ font zab. A jó zab portól mentt, halovány sárga színű, hosszúkás és tömött szemű. Etetés előtt jól kirostáltassék, hogy a belevegyült por s más magvak belőle kitisztuljanak.

Reggel hagyjuk a lovat heverni míg az magától fel nem kel, — ha t. i. a foglalatosság annak felferését nem igényli; mert nyári időben a ló csak reggeli órákban alhatik, minthogy ekkor sem a nagy hőség sem a legyek nem bántják, télben pedig szintén egészségesebb neki a reggeli nyugvás, mivel ekkorára az istálló, a gőz és kipárolgás által inkább fölmelegszik. A mint a ló fölkel, akár télen akár nyáron, azonnal a cserjével (pokrócz) takartassék be, hogy bőre felmelegedjék s így a szőr a bele ragadt port könnyebben kiadja; most a ganéj hordassék ki, az alomszalma terítették szét valamely száraz helyen, hogy azt este ismét elő lehessen venni. Ez alatt a lónak ideje maradt kinyújtózni s álmából kijózanodni. Ezután adassék neki az abrak, miután a jászol annak rende szerint kitisztított. Míg a ló zabot eszik, azt semmiféle neszszel ne zavarjuk, mert minél nagyobb csendben s nyugalommal költetheti el zabját az neki annál jobban esik. Ha a zabot megette, vettessék a rendes adagnyi széna a saroglyába s most fogjon a legény a tisztításhoz. Mielőtt kefélni kezdené a lovat, annak minden tagjait jól meg kell dörzsölnie, hogy a szőrszálakról s a bőrről a reá ragadott por elváljon s a fölszinre jöjjön. Ujabb időkbén a lovászok s kocsisok szőrkezttyüket használnak a lovak dörzsölésére, de én ezeket igen czélelleseknek tartom, mert kemény sertékből vannak; s minthogy a dörzsölés nemcsak szőrmentén, hanem szőrellen is megy, a ló sima szőrét borzolják, koptatják és törlik.

Legjobb e dörzsölést összecsavart szalmacsóvával tenni, s e csóvákat előbb lóvizelettel, melly a port kieszi, kissé megnedvesíteni. Ha mintegy ¼ óráig a ló jól megdörzsöltetett, keféltessék le róla a por fejétől kezdve végig, mindig szőrmentében nem igen éles, rövid szűrű s nem nagyon sűrű kefével. Vakarónak a lovat érnie sohasem szabad s az csak arravaló, hogy a kefét rajta végig húzván a port vele felfogjuk. E por azután veressék ki a ló mögött rendekben, hogy így a tulajdonos a csakugyan megtörtént tisztításról meggyőződhessek. Ha a kefélésnek vége van; az egész ló töröltessék meg éles cserjeronggyal s nyárban a könnyű, télben a nehéz cserjével fődessék be. Igen czélszerű nyárra is tartani illy cserjét, mert az a lovat a portól, melly néki igen ártalmas, megóvjá.

A farkot és sörényt nem lehet tisztára kefélni, azért szükséges azokat néha — egyszer kétszer hetenként — szappannal megmosni s a bonyolult szőrszálakat azután nem vakaróval vagy fésűvel, hanem az ujjakkal szálankint ovatosan kiszedni. A vakaró és fésű a szőrt kitépi s még inkább összekuszálja.

Hogy millyen lényeges dolog a lovaknak rendes tisztítása, azt mindenki tudhatja, mert maga a közmondás is így szól „jó tisztítás fele etetés.“ Azt tudjuk, hogy a tisztaság főtényezője az egészségnek, de itt nem a tisztaság maga, hanem annak eszköze a tisztítás tesz legtöbbet, mert a dörzsölés a lóra kellemes hatást

gyakorol, habár azt némely helyen csiklandja is, a vért rendes mozgásba hozza, a testen egyformán elteríti s az inakat felfrisíti.

Miután a lónak a tisztítás alatt elég ideje maradt szénáját megenni, most friss viz hozassék s adassék neki belőle annyi, hogy szomját olthassa. A víz mennyisége felett a nézetek nagyon különbözők, sokan igen is kevés vizet adnak lovaiknak, s leginkább a lovászok azért, hogy ne kellessék sokszor a kútra fáradniok. Az én nézetem szerint a nyerges lónak, mellytől az kívántatik, hogy könnyű és karsú hasú legyen, csak háromszor napjában szükséges vizet adni, de ekkor mindenestére annyit, hogy szomját tökéletesen olthassa; nem kell tehát a rocskát előle elvenni addig, míg azt maga oda nem hagyja. A vonó lovakat, mellyektől erőfeszítést és kitartást kívánunk, lehet a hányszor tetszik vízzel kínálni s ez nekik nem ártani, hanem használni fog, mert a friss viz a lovak egész testébe új erőt, új életet önt s őket a szomj oltása jobb kedvűekké teszi.

Viznek az istállóban minden eshetőségekre mindig készen kell állani s a telt rocskát, hogy annak tartalmába porszemek, bogarak stb. bele ne hulljanak, be kell fedni; de ha itatni készülünk, friss vizet kell a kútról hozni, mert az állott viz izetlen és igen egészségtelen. Itatás után ismét hozassék tiszta viz s abba vászon rongyot mártva a lónak szemei, orrlyukai, farkallja, lábszárai és körmei mosásának s azután száraz ruhával töröltessenek meg.

A körmöknek tisztán tartásától sok függ, azokból a patkó és béka táján az odászorult kis kavicsokat ki kell szedni, mert ezek bajt s betegséget okozhatnak. A körmök külfalát zsírral s nem fénymázzal mint sok lovász szokta, kell megkenni: mert a zsír ezeket lágy és ruganyos állapotban tartja, míg a fénymáztól elkeményednek, megmerevednek s repedezéseket kapnak.

Patkolás előtt jó az egész körmöt tehénganéjjal bekenni s alól a béka körül is tehénganéjat rakni; vagy a lovat egészen arra állítani, minthogy ez által a körmöm úgy meglágyul s annyira engedékeny lesz, hogy a vágó késnek könnyen enged, s nem hasad le mint a forgács egyes szálakban s rongyokban, hanem szépen elválék szeletekben mint a vaj, a szegek pedig csúsznak benne s nem fognak minden ütésre elgörbülni, hanem inkább olly formán belehatni, hogy nem ütés, hanem csak erős szorítás is elég lenne erre.

A hátsó lovat felnyergelés után kis ideig még az istállóban kell hagyni, hogy az ott állván, összeszorult beleit kinyújthassa s az elszorult szeleket, hasa nyújtóztatása által kinyőghesse, kibocsáthassa.

A zaboláknak a rozsdától menteknek kell lenniök, mert a rozsdás zabola — minthogy a ló szájában a nyál és rágódás által a rozsdá róla lemosódik, s a ló azt elnyeli — igen ártalmas.

Ha a lovat meghajtottuk, azt ne állítsuk mindjárt az istállóba, hanem hűs helyen vezettessük, míg az izzadság rajta megszárad, s ez alatt a szoros szíjjakat eresszük meg. Azután kössük be, a nyeret vagy hámot vegyük le s takartassuk be egész testét a mennyire lehet, szemeit lábszárait s körmeit mosassuk meg s vetessünk neki néhány marok szénát, hogy rágódhassék. Sokan a nagyon meghajtott lónak üstökét s farkát szokták meghűzni s azt mondják, hogy ez jó, — én

megvallom, hogy e szokást magam is követtem sokszor a nélkül, hogy okát vagy hasznát ismertem vagy tapasztaltam volna, sőt néhány más az efélékben jártas embert is kérdeztem már s egyik sem tudta azt nekem megmondani. De ha hasznát nem tudjuk is, annyit mindenesetre tudunk, hogy nem árt, tehát bátran követhetjük.

Izzasztás után legalább is 3—4 óráig a lónak vizet adni nem szabad s az eleddelben is beérheti addig azon kis szénával, melyet neki mindjárt a megérkezés után adattunk.

Az is igen bevett szokás, hogy a lovat azon izzadt nedves állapotban a mint valamely erőltetett futás után megérkezik, szalmával azonnal dörzsölik. Én ennek semmi okát sem látom, sőt azt mondhatom róla, hogy ártalmas, mert a vér, mely ügyis felhevülve s rendkívüli tevékenységben van, ez által még inkább ingereltetik s a ló a helyett, hogy megszáradna, még többet izzad. A dörzsöléshez akkor kell fogni, mikor a ló szőre már megszáradt s vére megnyugodott, mert ezáltal így a vért elemi forgásába hozzuk, azt ismét a testen egyarányban elterítjük s a felszínen a ráragadt port felizgatjuk, mit azután róla a kefével leszedünk. Legfelebb azon helyeken szabad a lovat azonnal dörzsölni, hol a nyereg és a terhelő szijjak voltak, hogy a szorítás által után megmerevedett ereknek és inaknak új életet adjunk.

Ha a lovat baj éri, nem kell azon mindenféle kurozsolásokkal bibelődni, hanem ha a hasznos gyógyszereket nem ismerjük, a baj orvoslását gyógykovácsra vagy baromorvosra kell bízni.

Midőn e néhány eljárási szabályt leírtam, épen nem vala szándokom azokat útmutatásul adni elő, mert sokkal kevésbé terjedelmesek, minthogy velök már beelégedhetnénk; hanem inkább ezen, csak néhány esetre szóló rendszabályok által azt akartam megmutatni, hogy a lóval is lehet rendszeresen ovatossággal bánni. Ha minden eljárási szabályt akarnánk közölni, arra kötetek kellenének s így ezeket nem hirlapi cikkbe, hanem önálló műbe kellene foglalni.

E néhány szavam pedig szintén nem szól hazám egész lótenyésztő közönségének, mert tudok istállókat Magyarországon, mellyek valóban a legügyesebb tapasztalttal vannak elrendezve s ha oktatni akarok, e szándokom csak azokat éri, kik lovat tartanak ugyan, de a ló hasznos volta őket nem serkenti ez állatfaj emelésére és terjesztésére s kik tulesigázott követelésekkel és e felett még hanyagsággal is rontják leghivebb szolgáljukat. A lovat más kedvezőbb színben (úgy a mint az csakugyan van) kellene állítani a nagy közönség elé, nem mint törni, koptatni és elnyüni való cikket, hanem mint nagy haszna s csodálásra méltó tulajdonságai miatt jeles és nevezetes állatot ismertetni meg, ha arra akarunk törekedni, hogy lovainknak a nagy közönség kezében lévő faja emelkedjék.

Petheő Dénes.

Lóversenyek Angliában.

Doncaster, sept. 13. 14. 15. 16.

Az idei versenyszak Doncasterben rendkívül fényes, sikertült és látogatott volt. Több verseny csupán egy fejjel lön nyerve s az első nap érdekességét egy holtverseny is emelte. Legnagyobb néző közönség természetesen a St. Leger napra gyűlt össze, mellynek már hajnalától kezdve roppant néptömegek ömlöttek a városba s onnan ki a gyepre. Ezen első rendű verseny határozott fő kedvence The Promised Land volt, melly a két ezer Guinea-stakest canterben s a Goodwood-Cupot olly könnyen nyerte, hogy általános lön a felkiáltás: „Ennek kellett volna a Derbyt megnyerni!” Minden szem e lovat kereste, mindenki azt hitte, hogy lehetlen lesz őt megverni; csak a Yorkshire-beliek nem hittek győzelmében, bár az őt legyőzendő lovat kijelölni nem tudták. — Második kedvencül Summerside az Oaks nyertese állott egész a verseny kezdetéig, mikor aztán becse hirtelen leszállott. Defendernek és Gladiolusnak is erős pártja — s Napoleonnak is több barátja volt; Gamestert alig említé valaki s 20-at 1-re sokan és bátran fogadtak ellene. A verseny következőkép folyt le:

The St. Leger Stakes, tét 25 sovereign; három éves lovak; ménre 8 stone 7 font, kanczára 8 st. 2 f. — a második ló 100 sov. nyer. 1 $\frac{3}{4}$ mf. 167 aláíró. Indult 11 ló.

Sir C. Monck p. m. Gamester Cossacktól — Alderoft	1
Mr Saxon p. m. Defender Melbournétól — Snowden	2
B. Rothschild s. m. Magnum Surplicitól — Osborne	3
Lord Londesborough p. k. Summerside West Australiantól — Wells	4
Mr W. Day p. m. The Promised Land Jerichótól — A Day	5
Mr C. Peck p. m. Napoleon Voltigeurtól — Fordham	6
Col. Townley p. m. Gladiolus Kingstontól — Flatman	7
Sir Des Voeux s. m. Comforter Stockwelltől — Ashmall	8
Mr Hunt p. m. Aston Teddingtontól — Marlow	9
Mr Ferguson p. m. Lovett The Confessortól — French	10
Mr Scott s. m. Uralian Cossacktól — Boyce	11

A kedvenc The Promised Land először három — aztán hat lóhosszal olly sebesen kezdett vezetni, hogy ezt senki sem értette s mindenki azt hitte, hogy lovarja feltétlen bizalmat helyez lovában, ollyszerűt minő Don John éve óta nem fordult elő, midőn t. i. e ló már a pálya felén valamennyi versenytársát levverte. Ez úttal azonban az eredmény nem lön amához hasonló. A kedvenc másfél mértföldön át derekasan vitte a vezetést, de ekkor egyszerre lankadott s azt találta, hogy más dolog 8 stonet és 7 fontot vinni s más 7 stoneal és 7 fonttal menni, mellyel a Goodwood Cupot nyerte. A másfél mértföldnél négy ló előzte meg őt, mellyekre néhány perc előtt megvetéssel nézett le. Defender jobbról, Gamester balról ment elébe s e percztől kezdve e két ló közt folyt a verseny. Gamester, melly — mint Scott lovai rendesen — York és Doncaster között sokat javult, az állvány előtt Defender elé nyomult s fél lóhosszal nyert.

E váratlan eredmény roppant zajgást idézett elő; a nyerő fél éljenezett, a vesztes fél azt mondá, hogy a kedvenc egy hosszú versenynek minden szabályai ellen volt lovagolva; a néptömeg visszatódult a pályára; villás reggeli következett, a pezsgő dugaszok pattogtak és a St Leger-izgalom bevégeződött. — A Cossackvér a nyertes ereiben megfejté a ló győzességét; továbbá John Scottidomítása és szerencséje a doncasteri pályán csökkenté a meglepetést, hogy egy maltoni künső (outsider) vitte el a St. Legert. Gamester a tizenötödik Scott által idomított ló, mely e nagy versenyt megnyerte.

Lapjaink szűk köre nem engedi a többi versenyzeknek kivonatos közlését is, annyit azonban meg kell említenünk, hogy végig tekintve a futott lovak sorozatán, a nyertest mindenütt valamely nagy híri mén ivadékának találjuk, mi aztán könnyen megfejté az első rendü tenyészanyag roppant drágaságát. Ily nyertesek Zuyder Zee és Fravola Orlandótól, Mentmore Melbournétól, Paul és Souvenir Chanticleertől, Lady Trespass Birdcatchertől, The Rover a Flying Dutchmantól, Tighfit és Brenhilda Teddingtontól, Wild Rose Surplacetől, Cheesecake Sweetmeattól, Qui Vive Voltigeurtól, Sweetbriar és Gladiolus Kingstontól sat. sat.

A legelső versenyz eredménye pörre nyújtott alkalmat. A Fitz-William Stakes nyertese Zuyder Zee ellen a második ló Underhand tulajdonosa óvást emelt, mondván hogy e ló a Chesterfield Cup nyertese lévén, 3 fonttal többet kellett volna vinnie. Az intézők az óvást visszautasították azon okból, hogy Zuyder Zee nem nyert 500 sovereignt, mellyel a tehernövelés jár. Az intézők azonban nem számították be Zuyder Zee nyereményébe a Cup-ot (a billikomot), mellynek értékével együtt a nyeremény az 500 sovereignt meghaladja. Miután pedig a Cup nem egyes ember ajándéka, hanem az aláírási összegből vett tiszteletdíj, és így a nyeremény pénzüsszegébe számítandó s ennél fogva Zuyder Zeenek 3 fonttal többet kellett volna vinnie: — Underhand tulajdonosa Mr Forster az ügyet rendes bíróság elé viszi. A pör kimenetelét szemmel tartandjuk, már csak azért is, mert hasonló eset nálunk is fordulhat elő.

Vadászműszótár.

A vadász készüléke s a fegyver alkatrészei.

Aggatók, Gehänge, mellyre a vadász a lőtt kisebb szárnyas vadakat fűzi, vagy a szij, mellyről a vadász és a vadászkürt függ.

Agy, tus, a löfegyver fakészületének alsó tömör része.

Ágy, ágyazat, Schaft, a löfegyvernek egy darabból álló fakészülete.

Béllés, Pflaster, fagyúval bekent vászon, melly a golyófegyverbe teendő golyó alá jön.

Berlini vastör vagy **hattyúnyak, Schwanenhals,** róka- és farkasfogásra való tör.

Billentyű, *Stellholz, Zunge*, a fácska, melynek érintésére a peczek felbil-
len s a tör vagy kelepce rögtön lecsukódik.

Borzszak, *Dachshaube*, zsákszerű erős háló, melynek vaskarikás keske-
nyebb vége a borz vagy rókalyukba dugatik.

Csalátek, *Stellbrocken*, mely a vastörbe a dúvad oda csalása végett
tétetik.

Csapda, *Baumfalle, Prügelfalle*, nyest, görény s egyéb kisebb dúvad fogá-
sára való kelepce.

Cselvért, *Schild*, zöld gallyas abroncs vagy vászon felöltő, némelly ova-
tosb vad meglopására való. Cselvértezni : anschilden.

Csiga, *Troll*, a vont cső rovatainak fordulása.

Csúcsos háló, *Treibzeig*, leginkább fogolyfogásra használt háló, mely
sövényzetből (Geleiter), bogárhátból (Himmel), hidból (Brücke) és
zaeskóból (Hahmen) áll.

Czélfegyver, *Standbüchse*, lövöldében vagy nagy vadakra is használt
golyófegyver.

Ereszték szij, *Pürschgangriemen*, melyen a vezetékbe nyomoz.

Ernyő, a készület, mellyel a cső legyét a napsugár ellen fedezik.

Fegyverfogás, *Büchsenstrank*.

Felporzó *Pulverräumer*.

Ficzkó, *Laufkugel*, kisebb golyó, mellyből kettő három megy a csőbe.

Fogás, a fegyver ágyazata. Innen jó vagy rossz fogású fegyver.

Fojtás, *Propf*, mellyel a fegyverbe tett löport szorítják le.

Forgócső, *Dreher*, fegyver, mellynek egymáson fekvő csövei a szerszám-
hoz fordíthatók.

Fűzér (hibásan czorka, kupli,) szij vagy zsinog, mellyre a kopók vadászatra
vitelkor fűzetnek.

Golyó, *Passkugel*, a fegyver csövet betöltő egyes golyó. Hegyalján : ga-
lacs.

Golyóminta, *Kugelform*, kisebb vagy nagyobb öblü golyó öntésére.

Golyóvonares, *Kugelzieher*, mellyel a csőben lévő golyó kivehető.

Göbees vagy serét, *Schrot*; kásagöbees — Dunst; szalonka-, rucza-,
nyúl-göbees sat.

Háló, *Zeug*, s ennek több neme: fedeles háló, *Schnechaube*, mellyel
nagy hóban foglyot fogunk; gyalogháló, *Steckgarn*, fáczán, fogoly és fűrj fo-
gásra használt három rétű háló; lepelháló, *Deckgarn*, melly róka vagy borz-
lyukra terítettik; továbbá pacsirta-, seregély-, nyúlháló; sövényháló, *Wolfs-
garn, Rehgarn*, mellybe a nagyobb vad hajtókkal vagy kutyákkal üzetik.

Handzsár, túl a Dunán dákos, *Hirschfänger*.

Ikereső vagy kettős cső, *Zwilling*, egymás mellett egy ágyazatban fekvő
két cső.

Irányzék, *Visir*, a vontesőre alkalmazott rovatos lemez — s ennek rova-
ta, melly az irányzást könnyíti : rés, *Absehen*.

- Karikáskürt**, *la trompe*, karikaalakú rézkürt.
- Kelepcze**, *Klappfalle*, mely a bele ment vadra lezáródik.
- Körömvás**, vagy sasköröm, *Raumer*, fojtás kihúzó készüllet a vessző végén.
- Kupacs**, *Kapsel*, Kupacstartó, Kapselhälter.
- Megvetni a hálót** — fogásra felállítani.
- Nyaka van a golyómintából kivett golyónak**, mely hosszas vég a gömbölyttség végett elvágatik.
- Nyakkaloda**, mely az átbuvó borzot megfojtja.
- Öböl**, *Caliber*.
- Ölerő**, *Brand*, a sebes löfegyvernek a vadat halálosan sebző éles hordereje.
- Porzsák**, *Pulversack*, a cső azon része, hol a töltés fekszik.
- Posta**, *Pfosten*, kisebb golyó, melyből négy öt meg egy töltésre.
- Puska**. Alkatrészei: cső Lauf; falcavar, Patentschraube; falcavarlap, Scheibe; szerszám vagy gócz, Schloss; góczlap, Schlossblech; sárkány, Hahn; dió, Nuss; diófedő, Studl; diófog, Stange; rúgó, Schlagfeder; diófogrúgó, Stangenfeder; láncztog, Kettenglied; kupacshegy, piston; diócsavar, Nusschraube; diófedőcsavar, Studlschraube; kengyel vagy kanyarvas, Bügel; ravasz, Zingel; ravaszlap, Zingelblech; ravaszrugó, Zingelfeder; ravaszcsavar, Zingelschrauben; hárántesavar, Querschraube; agyfedél, Kappe; agyfedélesavar, Kappenschraube; retesz, Schuber; retesztartó, Schuberhaft; reteszlap, Schuberplättchen; vessző, Ladstock; vesszőtartó, Ladstockröhrechen; vesszőgomb, Ladstockknopf; körömvás, Raumer; légy, Mücke; szijtartó, Riembügel; szijcsavar, Riemschraube; rög-tönz, Schneller; szertartó, Springdeckel; irányzékrés, Absehen; czikornya, Garnitur; csiga, Troll; sodronycső, Drathlauf; vont cső, gezogener Lauf; egyenlő furatú cső, Kugelgerade; puskaszáj, Mündung; puskatok, Büchsenfutter.
- Rémzsinég**, *Federlappen*, vad feltartóztatása és elkerítése végetti zsinég, reá kötött lúdszárnyal, tollakkal, rongyokkal sat.
- Sodronyhurok**, *Drahtschleifen*, nyúlfogásra.
- Szafyma**, a göbecs legvastagabb neme.
- Táresa**, *Zielscheibe*.
- Töltény**, *Patrone*.
- Tülok**, *Pulverhorn*, lőportartó.
- Vadászkürt**, *Jagdhorn*, leginkább erdei vadászatokon használt s ökör bal szarvából készült kürt.
- Vadászlepel**, *Jagdtuch*, nagy vadak elkerítésére való erős vászon készüllet.
- Vadászsip**, *Lockhorn*, minden kisebb nagyobb vadesalagató sip.
- Vas sulyom**, horgonyyszerű görbe vas, melyet a törbe hágott nagyobb vad odább vonezol.
- Vas tör**, *Tellereisen*, ragadozó vadak fogására.

V e g y e s e k.

— A doncasteri versenyek alkalmával tartott lóárveréseken olly nagy árakon keltek el a lovak s különösen az esztendő s csikók, hogy a tenyésztők dúsan megjutalmazva találhatták fáradságukat. Illy egy éves Orlando-, Weatherbit-, Rataplan-, Voltigeurcsikók 400—500 guineáig emelkedtek; sőt egy 1 éves sötétpej kanczának, mellynek apja Rataplan, anyja Musjid anyja s a Derbyre Oaksra és St. Ledgerre nevezve van — árat annyira felverték, hogy a kalapács 1150 guineára esett le, ennyit fizetvén le érte Mr Stirling Crawford. Roppant ár egy esztendő s kanczáért! Az angol tenyésztő ipara háládatos, ha csak átlagos számítással 80 guineát kap minden egyes csikóért — s e számítással most e kancza 14 csikó árat hozta be.

— Grantley F. Berkeley még meg sem érkezett Amerikába, midőn már jöttének hírével minden amerikai lap tele volt. Ezekből ítélve a hirneves angol sportsman a tengerentúli atyafiaknál legszivesebb fogadtatásra számolhat. A többi közt egy lap ezt írja: „Hisszük, hogy a nyúl, róka s a szekérről lebocsátott szarvas, az ezt üző falkával együtt, kissé szelid vadászat gyanánt fog Mr. Berkeley előtt feltűnni, ha vagy egy hónapig vadászott szarvasra Virginiában, vagy ha egy pár-szor üzött buffalót a nyugati prairieken.“

— A londoni Blackwood Magazine „Lókezelés Szyriában“ ezimű czikket közöl, mellyet egy szemtanu irt, ki az angol kormány által Szyriába küldött lóvásárló bizottmányának tagja volt. Szerző az arab lóról s lovasáról nagy lelkesedéssel ír s ezeknek sajátságait Nagybritannia lovainak sajátságaival hasonlítja össze, nem mindig az utóbbiak előnyére. Mi ezúttal a czikknek különösen azon részét emeljük ki, melly a zablával való visszaélésre vonatkozik. Mi a keleti lovaglást eddig-elé nem is tudtuk hosszú és éles álladó láncz nélkül képzelni, melly kinzó szer szigora lovaikat nyugati használatra végkép elrontja. E czikk azonban arról értesít, hogy a beduin arab csupán kötőfékkal loval s lovát még is nyargalás közben jobbra balra fordítani, megállítani, gyorsaságát növelni vagy csökkenteni képes — s ha e zablátlan kötőfékkal nem is tudja talán úgy, mint a török s más zablát használó keleti nép, lovát hátuljára összerántani, de azért mindenesetre nagyobb biztossággal kezeli azt, mint a nehéz zablát alkalmazó dragonyos. Kérdés már most, valljon a beduin fennsőbbsege azon erkölcsi erőben gyökeredzik-e, mellyet lova fölött gyakorol? Az érdeklött czikk írója bizonyos mérvig ezt hiszi. Az általa ennek bizonyítására felhozott okok terjedelme lapjaink szűk körét meghaladja; ez indokok lényegét azonban e kivonat tartalmazza, melly a kétféle lovaglásmódot tiszta fogalmakkal hasonlítja össze:

„Nem akarván túlozni a beduin lovaglási ügyességét, csupán azon fennsőbbségét emelem ki, mellyel ő a mi lovardai lovasunk fölött bir. Helyezd ez utóbbit, egy lovarda négy fala közé, vagy akár nyílt lovardába, hol a ló már olly rég iskoláz, hogy már maga a talaj látása is emlékezteti a jobbra vagy balra fordulásra; szóval tedd őt olly helyre, hol a megszokottság befolyása alatt s minden külső izgalom hiányában a ló engedelmisségét semmi sem zavarja — s a lovas olly pon-

tosan és ügyesen fog lovagolni, hogy az Anazeh se jobban. Ez utóbbit soha sem láttam hasonló körülmények közt s ezért illy minőségében róla nem szólhatok. Helyezd azonban ugyanazon lovasat szabad térre; hevitted fel lovát egy kis éles vágatással a gyepen; aztán mondd neki, hogy ismételve lovardai mesterségét s ügyelj az eredményre. Meg fogod látni, legtöbb esetben mint rántja fejét s mint küzd a zabla ellen a ló, más részről mint húzza rángatja lovát a lovas; szemedbe tűnend a ló tökéletlen és akaratlan engedelmissége — s aztán hasonlítsd őt össze az Anazehhel, ki mintha csak fecskeszárnyon repülne és fordúlna azon eszmét kelti, hogy a lovat és lovasát ugyanazon egy akarat viszi. Akkor meg lész győződve, hogy a valódi lovas az arab, a másik pedig a szó szoros értelmében lovardai lovas, ki jól üli a lovat a lovardában, de ezen kívül semmit sem ér. Ha az angol lovaglásmódról itt kissé tiszteletlenül szólok, ez egyedül a lovardai idomítás- és lőtülési módra vonatkozik. Az angol képtelennek látszik a lovat azon rögtöni és készséges engedelmségre bírni, melly által a ló a lovasnak olly részévé váljék, minő része az ökölharczosnak (the boxer) saját két lába. Ha azonban arról van szó, hogy a ló hegyenvölgyön, árkon bokron s minden akadályon át ép annyi ügyességgel, mint a ló és lovas nyaka iránti gondtalansággal menjen: akkor bátran elmondhatom, hogy nem láttam nemzetet, legyen az párth, méd, alamita, vagy Mezopotamia lakója, — melly e részben az angolnak „saruja szíjját megoldani érde- mes legyen.“

Minden képzett lovas átlátandja, hogy a szilaj ló fölött nagyobb hatalom gyakorolható hanggal, mint kézzel — s aláirandja a véleményt, hogy az anyagi erő befolyása a lóra sokkal csekélyebb hatású, az erkölcsi hatalommal elérhetőnél. Vannak olly fokra idomított lovaink, hogy még kantár nélkül is biztosan nyargalhatnánk rajtuk népes utcákon végig, de azért a csikózabla használatától a világerő sem állanánk el. Lovas nemzet vagyunk, híres jó lovasaink vannak, de ezek közül is soknak javára válnék, ha bizonyos mérvben a beduinok példáját követné, azaz ha szelidebb rendszabályokat kísértené meg, mielőtt éles állandó lánczokat s egyéb kinzó szereket használna.

(The Field.)

Hibaigazítás.

A 26-ik szám első lapjának alólról harmadik sorába boszantó szedőhiba csúszott, melly a javítónk figyelmét elkerülte. E tétel: „Bir-e fogatod Szolnokról egy állomásra 1 óra és 20 percz alatt ügetni“ így javítandó ki: „Bir-e fogatod Szolnokról X. állomásra sat,“

Lóverseny határnapok.

Török-sz.-Miklós: october 2.

Pardubitz: oct. 7 és 8.

Arad: oct. 22. és 23.

TARTALOM:

Lótenyésztés és verseny. (Vége.) — Néhány szó a ló körüli egyszerű bánásmódról. — Lóversenyek Angliában; Doncaster. — Vadász-műszótár; a vadász szereli s a fegyver alkatrészei. — Vegyesek. — Hibaigazítás. — Lóversenyhatárnapok.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1859. Nyomatott Emich Gusztávnál. Barátok tere 7. sz.